

GARAIKO XIPRESAK

Bai, an jarraitzen dabe oraindik Garaiko xipresak. Xipres-erren-gillara biak.

Gaztea nintzala, praka luzeak jantzi-berriak oraindik orduan, Garaira igon neban bixikeletan domeka arratsalde batean.

Udagoiena izango zan, udearen azkenenaldia ezpazan. Arratsalde ederra zan, illuntzi-aldia ia.

Eleiza aurreko arrizko orma-ganean jesarrita, eskuma-aldean Zubiaurretarren jauregitxuko xipresak, eta Durangoko ibarretik beste-aldeko atx-illareari begira nengoan.

Gerrako urteak ziran, eta etzan iñundik be ezer entzuten. Kañoién dunbada-zaratak-eta joan zirala andik Billbo-alderuntz etzan denpora asko izango, eta esan zeikean arek xipres baltzak negarrez egozala. Eleiza-kontrako abade-etxean, otoitzak egiten egoan abadea.

Gerria amaitu ta gero, zenbat eta zenbat bidar igo dodan Garaira, Zubiaurretarren etxera!

Leku ixilla eta paketsua da bai a, amasetako etxe polit-polita.

Mutua Balendin pintorea, mutua elizatxoaren tellatuko zurezko kanpaia, mutuak xipresak...

Aizeak bakarrik egiten eban berba an, ixil-ixilik, jauregi inguruko xipresezko basotxoan, eta beste batzuetan illara luzeko xipres danen artean bat egiten ebenean, mutuen sinfonia ixilla jotzeko egoaizea etortzen zanean, an entzuten ziran Anbotok, Udalaitzek, Urkiolak, Untzillaitzek eta Mugarrak Zubiaurrentzako bidaltzen ebezan kantu ixillak, gero bere laukoetan jarraitzeko bertsolari, arrantzale eta baserritar mutuetan.

Durango ta inguruetakoko parajeak be mutuak zirudien andik begiratuta. Batez be Zubiaurrerekin begiratzen genduanen ara ikustaldi arrigarriruntza eleiza aundi bat zirudian paraje aundi eta eder arrek, eta artista mutuaren kiñu ta atzamarrakin gauzak esateak, esan zeikean ixiltasuna gordetzearren zirala.

(Eta arratsaldetik arratsaldera, lanari itxitalditxo bat eginda, Santiyau erriko elizatzora joaten zan ixilik, ikustaldi bat egiten, ixillian berbetan egiteko Giltzapekoarekin.)

* * *

Orain joan da Goi-Goira gure adiskide ertilari mutua.

Xipresak, bai, xipresak jarraituko dabe lengo lekuan, eztaikit noizartiaño, baiña eztabez ikusiko euren ugazaba ta adiskide maitearen begi bizkorrak eta biotz ona, Balendin euskaldun ertilari aundiaren irriparre garbi ta zintzoa.

Orraitik beraren arima ederrak, elizatzoko zurezko kanpaiak eta Anboto-Urkiolako aizea xipresakin batera, beti adiskide izan diran onek iru anaiok, kantauko dahe mutuen kantuan Jaungoikoaren edertasuna eta betiko bakea.

1963-XI-19'gn.

MARKUE.

